

Alkas.lt

Alkas.lt yra 100 nuošimčių visuomeniniais ir savanoriškais pagrindais sukurtas ir nuolat atnaujinamas internetinis dienraštis

alkas.lt Printed on 2024 11 12

D. Razauskas. Lietuvą „an trijų raidžių“

January 7, 2022

Kategorijos: Kalba, Kultūra, Lietuvos repolonizacijai – ne!, Nuomonių ratas, Politika ir ekonomika, Visi įrašai, Visuomenė

Žymos: Dainius Razauskas, Lietuva ir Lenkija, Lietuva-Lenkija, lietuvių kalba, nelietuviškų asmenvardžių rašyba, nelietuviškų asmenvardžių rašymas, Q W X raidės, raidės - „w“ „q“ „x“, valstybinė kalba, vardų ir pavardžių rašyba, vardų ir pavardžių rašymas

Lietuvos Respublikos piliečio pase, iškilus reikalui, turi būti galima parašyti nelietuvišką asmenvardį nelietuviškais, kitos kalbos rašmenimis. Dėl to Seimui yra pateikti du įstatymo projektai.

Vienas įstatymo projektas siūlo pirmajame paso lape visuomet rašyti asmenvardį lietuviškai, kaip dabar, o antrajame lape – bet kokiais lotyniškojo pagrindo rašmenimis, kokiais tik tas nelietuviškas asmenvardis gali būti rašomas originaliai: angliškai, prancūziškai, olandiškai, daniškai, vokiškai, rumuniškai, čekiška, lenkiškai, latviškai, estiškai ir t. t.

Šitaip Latvijoje jau seniai rašomi nelatviški asmenvardžiai, ir visi patenkinti, netgi Europos Sąjunga. (Norint galima būtų leisti parašyti tą nelietuvišką asmenvardį net graikiškai, arabiškai, indiškai, kiniškai, tibetietiška, japoniškai,

pagaliau gudiškai, ukrainietiškai ir rusiškai.) Galėtų būti tenkinami visi reikalavimai: ir valstybinė lietuvių kalba neišstumiama iš oficialaus valstybinio dokumento, ir nelietuviškas asmenvardis parašomas tiksliai taip, kaip rašomas jo kalbos rašmenimis, su visais įmanomais diakritiniais ženklais.

Be to, galima būtų aiškiai oficialiai nustatyti atitikimą tarp nelietuviško asmenvardžio originalios ir lietuviškos rašybos bei tarimo, tad nebeliektų pagrindo nesusipratimams bei iškraipymams.

Antrasis įstatymo projektas siūlo nelietuvišką asmenvardį rašyti vien pirmajame paso lape ir iškart nelietuviškai, tuo tikslu tarp lietuviškų rašmenų įtraukiant tris papildomas raides: q, w ir x. Tokiu atveju lieka nepatenkinti jokie reikalavimai:

– pirma, iš valstybinio dokumento išstumiami valstybinė kalba, vadinasi, šurkščiai susiaurinamas jos vartojimas;

– antra, dažnas nelietuviškas (netgi lotyniško pagrindo) asmenvardis vis tiek negalės būti parašytas tiksliai, nes, pavyzdžiui, prancūzų abėcėlė dar turi raidę ç, vokiečių – ä, ö, danų – ø, rumunų – ș, ț, čekų – ř, lenkų – ć, ł, ś, ź, latvių – ā, ģ, ķ, ļ, ņ ir t. t. Taigi asmenvardis dažnu atveju bus parašytas *nei* lietuviškai, *nei* originaliai, o liks iškraipytas ir atviras tolesniems nesusipratimams.

Pirmąjį įstatymo projektą, kuris klausimą išsprendžia iš esmės ir patenkina visus reikalavimus, Seimas jau kelinti metai atmeta nė nesvarstęs, nepaisydamas net 70 000 už jį surinktų piliečių parašų, ir atkakliai perša, bruka, grūda, „buldozeriu stumia“ antrąjį, kuris klausimo neišsprendžia, visus palieka nepatenkintus, o visuomenę – sukiršintą, suskaldytą, supriešintą.

Negana to, žiniasklaida pirmąjį projektą beveik ištisai nutyli arba klastoja, o antrąjį giria, vadina „liberaliu“ ir sieja su žmogaus teisėmis.

Kodėl?

Kadangi antrasis įstatymo projektas iš esmės nesprendžia klausimo, dėl kurio tariamai yra teikiamas, bet susiaurina valstybinės kalbos vartojimą, supriešina visuomenę ir tuo daro milžinišką žalą Valstybei, tai kokia išvis jo prasmė? Koks jo tikslas?

O jis labai paprastas, tik sakomas „gyvulių kalba“, todėl į žmonių kalbą jį nėra lengva aiškiai išversti.

Pamėginsiu paaiškinti pavyzdžiu. Įsivaizduokime: Lietuvos Respublikos Seimas gauna nurodymą priimti įstatymą, kad ant Lietuvos valstybinės vėliavos turi būti užrašas „Lietuva yra šūdas“. Pateikiamas projektas, vyksta svarstymai, susidaro ir išyra koalicijos. Dalis visuomenės pasipiktinusi, trys senukai su plakatais piketuoja prie Seimo, vienas kitas jaunas zyliokas rašo labai protingus straipsnius, kad šitokio įstatymo priimti neapsimoka.

Bet įstatymas atkakliai stumiamas, po ilgų sekinančių vaidų galų gale pasitaiko proga, ir jis priimamas. Ir ką?

Ogi stovi prie Prezidentūros išsirikiavę, pasitempę Lietuvos kareivėliai, kilnoja šautuvėlius, o virš jų plevėsuoja vėliava su užrašu „Lietuva yra šūdas“. Ir nieko. Kokia prasmė? Koks tikslas?

O kokia prasmė buvo pokary nužudytų lietuvių partizanų kūnus patiesti miestelių aikštėse prasegtais klynais ir ištrauktais lytiniais organais?

Kaip čia pasakius – tai beveik estetiškas pasigėrėjimas.

Kaip ir toje byloje, kurios du vieši kaltinamieji, turėję per daug ką papasakoti, iškart abu žuvo: vienas prigėrė kelio baloje, o antras atsigulė ant pievutės, pasidėjo šalia savo ankstesnio nusikaltimo įkaltį ir paspringo vėmalais.

Tai yra grožis, reikia skonį turėti!

Be to, mano vaikystėje visi – dar iki mokyklos, dar rašto nepažinę – žinojo, ką reiškia „trys raidės“ ir pasiūsti „an trijų raidžių“. Priminsiu: $x + y = ų$. Dabar tai $x + q = w$.

Neabejoju, kad jeigu lietuvių abėcėlėje nebūtų raidės y, tai vietoj q dabar būtų ji. Ir vis tiek būtų ne keturios, ne penkios, ne dvi, o trys raidės. Kaip galima šito nesuprasti?

Jūs ką, visai? Gyvulių kalbą pamiršote? Gal jums priminti? Taigi per Kalėdas, Kūčių naktį gyvulėliai pradeda kalbėti...

Ech, ir būtume įstatę jiems tą įstatymą prieš pat Kalėdas! Dovanėlė tokia. Grožis! Tik kažkokiam lepšui, matyt, nervai neatlaikė...

Autorius yra mitologas, religijotyrininkas, humanitarinių mokslų daktaras

[!\[\]\(4fe57c3593bf1b21d272ae7ac8dfaf77_img.jpg\)](http://www.srtfondas.lt/)

KALBA

L. Astra. Lietuvių kalbos prievartautojams – ne vieta ir Seime!

© 2024 10 11 5

„Taip pat esama išraiškingos, jautrios, itin spalvingos, lietuviškai ir nuostabiai magiškos kalbos“ – teigia mūsų iškiliausias filosofas Algis Mickūnas. Jis...

SKAITYTI TOLIAU

Lietuvių kalbos institutas: oficialus asmenvardžių rašymas su nelietuviškais diakritiniais ženklais keltų grėsmę valstybinei kalbai

© 2024 03 09 4

KALBA

Lietuvių kalbos institutas (LKI) išplatino pranešimą, kad jei Lietuvos valdžia nuspręstų leisti oficialiuose Lietuvos dokumentuose nelietuviškus asmenvardžius rašyti su nelietuviškais...

SKAITYTI TOLIAU

KALBA

V. Sinica. Sikorskis vėl klupdo Lietuvą vykdyti jo norus

🕒 2024 01 13 💬 14

Ilgus metus Lietuva kentėjo jokios diplomatijos neturintį šovinistą Lenkijos užsienio reikalų ministrą Sikorskį ir jo spaudimą bei patyčias Lietuvai.

SKAITYTI TOLIAU

KALBA

KT spręs, ar leisti LR dokumentuose asmenvardžius rašyti ir su nelietuviškais diakritiniais ženklais

🕒 2023 12 21 💬 30

KT aiškinsis ar Konstitucijai neprieštaruoja tai, kad nelietuvių tautybės asmeniui neleidžiama asmenvardžio įsirašyti su nelietuviškais diakritiniais ženklais.

SKAITYTI TOLIAU

Apie vardų ir pavardžių rašymą Punsko valsčiuje

🕒 2023 12 07 💬 4

Nuo 2005 m., kai Lenkijoje įsigaliojo Tautinių mažumų įstatymas, šioje šalyje gyvenantys lietuviai, kaip ir kitos tautinės mažumos, gali susigrąžinti...

KALBA

SKAITYTI TOLIAU

LIETUVOS KELIAS

V. Radžvilas. Nulenk sprandą, lietuviškas „cholope“!

© 2023 11 17 15

LRT portalas džiaugsmingai pranešė apie Prezidento patarėjo žygdarbį – pakeisti pavardės įrašo asmens dokumentuose kalbą. Be abejo, siekdamas dviejų tikslų.

SKAITYTI TOLIAU

LIETUVOS KELIAS

Akademikas E. Jovaiša: Siauriname valstybinės kalbos vartojimą – mažiname Lietuvą

© 2023 08 29 11

Seimo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų frakcijos narys akademikas Eugenijus Jovaiša kalba apie iššūkius valstybinei lietuvių kalbai, lietuvybei, tautinei valstybei. Asmens...

SKAITYTI TOLIAU

L.N. Rasimas. Valstybinė ir kitos kalbos

© 2023 08 01 14

Valstybei valstybinė kalba yra labai svarbus dalykas. Tai pas pats, kaip ir valstybės sienos. Jos yra ginamos, dėl jų yra...

KALBA

SKAITYTI TOLIAU

KALBA

S. Tumėnas. Kanopos žmona nenori būti Kanopa

🕒 2023 07 12 💬 6

Širdis sušildė Šiaulių „Saulės žiedo“ šventė, minėjome Valstybės dieną, giedojome himną, pavydžiai stebėjome Latvijos Dainų ir šokių įspūdingą šventę.

SKAITYTI TOLIAU

KALBA

M. Karalius: Kur yra lietuvių tautos namai?

🕒 2023 07 07 💬 1

Rubrikoje „Mini interviu“ Irena Babkauskienė kalbina su asociacijos „Talka kalbai ir tautai“ pirmininką, verslininką Mindaugą Karalių. I.B.: Asociacijos „Talka kalbai...

SKAITYTI TOLIAU

L. Kalėdienė. Konstitucinis Teismas išaiškino: kas leidžiama lenkams, neleidžiama lietuviams

🕒 2023 07 07 💬 14

Konstitucinis Teismas (KT) nusprendė, kad asmenvardžiai oficialiuosiuose dokumentuose negali būti užrašomi nelietuviškais rašmenimis, bet išimtys galimos.

KALBA

SKAITYTI TOLIAU

Buvusio VLKK pirmininko ir kt. komentarai">

KALBA

Lenkijos prezidentui atvykus į Lietuvą, KT paskelbė, kad kai kurių Lietuvos piliečių pavardes rašyti nevalstybine kalba Lietuvos pasuose galima

Buvusio VLKK pirmininko ir kt. komentarai

🕒 2023 07 05 🗨️ 32

Liepos 5 d., į Lietuvą atvykus Lenkijos prezidentui Andžėjui Dudai, Lietuvos KT paskelbė sprendimą, kad kai kurių kurių Lietuvos piliečių...

SKAITYTI TOLIAU

KT posėdžio netransliuoja – „užlūžo serveriai“>

KALBA

KT dar kartą skelbs ar asmenvardžių rašyba nevalstybine kalba, nepaisant VLKK nepritarimo, neprieštarauja Konstitucijai

KT posėdžio netransliuoja – „užlūžo serveriai“

🕒 2023 07 05 🗨️ 3

Liepos 5 d. 15 val. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (KT) skelbs nutarimas byloje pagal prašymą ištirti, ar Asmens vardo ir...

[SKAITYTI TOLIAU](#)

PAPILDYTA">

KALBA

Tomaševskininkai Seime toliau puola valstybinę kalbą

PAPILDYTA

🕒 2023 06 22 💬 26

Birželio 22 d., ketvirtadienį, apie 16 val. Lietuvos lenkų rinkimų akcijai – Krikščioniškų šeimų sąjungai (LLRA-KŠS) atstovaujanti Seimo narė Rita...

[SKAITYTI TOLIAU](#)

KALBA

KT svarstys bylą dėl asmenvardžių rašybos dokumentuose nevalstybine kalba

🕒 2023 06 19 💬 6

Birželio 19 d. Lietuvos Konstitucinis Teismas (KT) paskelbė, kad birželio 20 d., antradienį, 14 val. pradės nagrinėti byla dėl pavardžių...

[SKAITYTI TOLIAU](#)[RODYTI DAUGIAU](#)